

Den gamle Købmandsgaard paa Heden.

**Da Røverpak og Ulve huserede i Skovene syd for Viborg
og jagede bl. a. fredelige Karup - Bønder.**

Lærer Anders Jensen, Alrum Skole ved Tim, har sendt os en Artikel med nogle Slægtsoptegnelser

”En Slægt og et Sagn fra Karupegnen”.

Vi gengiver den her sammen med ovenstaaende Billede af Kølvrågaard, som vi i sin Tid laante af den gamle Kr. Kristensen, der ogsaa havde beskæftiget sig med den samme Slægts Historie, hvilket laa ret nær, da hans Hustru, der stadig lever i Karup, var Datter af den Anders Jensen, der gjorde Kølvrågaard til et af Egnens Samlingssteder med Købmandshandel og Skole og tillige til Herberg for Rejsende, som færdedes over Heden.

Lærer Jensen skriver:

Om Stamfaderen til Slægten kan vistnok opklares, at han stammer fra Ingedal i Nærheden af Skive. Hans Navn er Jens Andersen, født ca. 1785, og han kom til Thorning Sogn, hvor han i 1817 ægtede Maren Jensdatter; de ejede derefter Sangildgaard ved Knudstrup. Efter Sagnet skal han have solgt den og vist faaet den igen. Om det er ham, Sagnet gælder, eller en af Forfædrene, kan ikke siges med Bestemthed; men Sagnet fortæller saaledes: Han havde solgt Gaarden og skulde have mange Sølvpenge udbetalt for den i Viborg, og derfor spændte han sin kæreste sorte Kørehest for en let Vogn og kørte mod Viborg. Han tog først Afsked med sin kære Maren og bad hende være ved godt Mod. Der var nemlig stor Fare forbunden dermed. Store Lyngheder og Skove afløste hinanden; her var fuldt op af alskens Røverpak i Skovene, og ofte så man Flokke af Ulve. Han var dog ved godt Mod og naaede ogsaa heldigt til Viborg, hvor han fik de mange Penge udbetalt, og kørte saa hjemad. Det blev snart henad Aften, men heldigvis med Maaneskin. Hesten løb i Luntetrav paa Vejen gennem de store Skove syd for Viborg. Pengene laa i en Pose bag i Vognen. Pludselig sprang to Røvere op af Grøften og vilde op i Vognen og have fat i Pengene; men han var resolut, greb en Spegepølse, som han havde købt i Viborg, sigtede paa Røverne og raabte: ” Væk med jer, eller jeg skyder!” Røverne tumlede ned af Vognen og forsvandt skyndsomst i Skoven.

Lidt hed om Ørene kørte han nu raskere hjemad, indtil han med et hørte et langtrukket Hyl: "U-hu!" Nu kan det nok være, at han blev ængstelig. Hesten tog til at løbe i rasende Fart, og snart lød mange Ulvehyl bagude. Baade han og den sorte vidste, at nu gjaldt det Livet. Langt bagude kunde han høre Ulvene, der forfulgte ham. Han tænkte paa sine kære derhjemme og bad en indre stille Bøn til Gud om, at han vilde hjælpe og frelse ham. Da han kom saa nær hjem, at han kunde se Gaarden, var Ulvene tæt bagefter. Hesten løb saa stærkt, som den aldrig i Livet havde gjort før, og den naaede Gaarden i sidste Sekund og løb lige ind i Stalden, saa Vognen sad fast i Stalddøren. Han sprang ind ad Bryggersdøren og laasede den. Ulvene fik dog snart Vognen fra Døren, og nu begyndte en rasende Kamp. Hesten var bagskoet og slog efter Ulvene, alt hvad den kunde. Snart stilnede Kampen af, og han gik ud og fandt fem Ulve, der var slaaet ihjel af Hesten. Denne var helt hvid af Skum. Han gik hen til den og klappede den kærligt paa Halsen, og den satte Næsen under hans Frakkeskøde og kranjede af Glæde. Næste Dag blev Skindene trukket af Ulvene og lagt op paa Loftet. De er forsvundet; men da maaske kun enkelte kender Sagnet, er det taget med.

Han fik dog Gaarden igen og en stor Børneflokk, hvoraf nævnes: Anna, født 25. Oktober 1818, Gertrud, født 23. August 1820, Ingeborg, født 15. Oktober 1824, og Anders, født 17. August 1827. Denne Søn er nok død som Barn, da der senere kommer en anden Dreng af samme Navn, og Hustruen døde ogsaa.

Da Jens Andersen var 44 Aar gammel, blev han gift igen med Pigen Ane Nielsdatter i Karup Kirke 1829, og med hende havde han to Børn: Anders, født 12. Maj 1833, og Niels Christian, født 26. Maj 1835. I 1839 døde Jens Andersen som Gaardmand i Sangild. Nu maa Enken have styret Gaarden sammen med to Hold Børn; men i 1857 blev Anders Jensen gift med Pigen Maren Rasmusdatter, der var født i Bøgelund og havde været mange Aar i Kølvråa. Hun var meget dygtig og beleven, og det vidste Anders ogsaa. Meningen var, at han skulde have haft en Pige fra Moselund med nogle Penge; men han satte igennem, at det skulde være Maren, og de blev gift den 10. November 1857 i Thorning Kirke. De ejede nu Sangildgaard en Tid og købte saa Kølvråagaard, som var en af de største paa den Tid i Karupegnen. De boede her ved Viborg—Herning Landevei, og Prangere drev der forbi med store Stueflokke sønderpaa. De havde da ogsaa Herberg for dem. Stuehuset var stort, og der var ogsaa Købmandshandel, den eneste i Egnen, og Fragtvogne hentede Varerne i Viborg. Folk solgte deres hjemmekærnede Smør der og fik saa gerne andre Varer samtidig. Dramflasken stod altid fremme paa Bordet, og enhver fik gerne en Brændevinssnaps, medens man drøftede nyt fra Egnen.

De gamle Skikke var meget forskellige fra Sæd og Brug nu til Dags. Det blev regnet for Fraadseri at købe to Pund Sukker til Jul. I den modsatte Ende af Stuehuset var der Skole, og Skolebørnene sad ved lange Borde med Træsko paa fødderne. Der var Lergulv, og til at begynde med kunde Børnene ikke ind i Faarestien lige ved. Det gik godt med Gaardens Drift, og de kom til at sidde godt ved den. Af Børnene lever de fleste endnu, og Slægten har talrige Efterkommere i Karupegnen og i det øvrige Land.